

Handreiking Signaleren

Voor
professionals
binnen het
primair
onderwijs uit
de Regio
Amsterdam

Inhoudsopgave

1. Doelstelling handreiking	2
1.1 Wat is MULTIsignaal?	2
1.2 De verwijsindex (MULTIsignaal) in de jeugdwet.....	2
1.3 Hoe is de beveiliging en privacy geregeld?.....	3
1.4 Inzage knop	3
2. MULTIsignaal binnen het onderwijs	4
2.1 Waarom moet het onderwijs MULTIsignaal gebruiken?	4
2.2 Wanneer signaleer ik in MULTIsignaal?.....	4
2.3 Welke onderwijsprofessional signaleert in MULTIsignaal?	5
2.4 De rol van ouders/verzorgers/leerling	5
2.5. Signalen, matches en matchregie	5
3. Stroomschema MULTIsignaal – Signalering binnen het onderwijs	6
4. Redenen om een signaal af te geven	7
4.1 Signalen van vechtscheiding bij kinderen	7
4.2 Signalen bij kinderen van 4-12 jaar	7
4.4 Signalen van verwaarlozing.....	9
4.5 Signalen van kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld.....	10
5. Contactgegevens MULTIsignaal	11
6. Bijlagen	12
6.1 Voorbeeld tekst schoolgids/website school.....	12
6.2 Infographic MULTIsignaal en Meldcode.....	13

1. Doelstelling handreiking

Dit document is een praktische handreiking over MULTIsignaal. Deze handreiking is bedoeld voor professionals werkend in en rondom het basisonderwijs die signaleringsbevoegdheid hebben in MULTIsignaal. Hierbij valt te denken aan intern begeleiders, studieloopbaanbegeleiders, (voor)schoolmaatschappelijk werkers en aandachtfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierna te noemen onderwijsprofessionals. In dit document vindt u informatie over wanneer en hoe te signaleren in MULTIsignaal, de rol van MULTIsignaal binnen het onderwijs en een overzicht van factoren die de ontwikkeling van een leerling kunnen bedreigen.

1.1 Wat is MULTIsignaal?

MULTIsignaal is de verwijsindex van de Regio Amsterdam. De dertien gemeenten (gemeente Aalsmeer, Amstelveen, Purmerend, Wormerland, Amsterdam, Edam Volendam, Zaanstad, Uithoorn, Ouder-Amstel, Oostzaan, Landsmeer, Diemen en Waterland) werken samen in MULTIsignaal Regio Amsterdam. Eén convenantmanager coördineert deze samenwerking.

MULTIsignaal is een digitaal samenwerkingssysteem waarin professionals hun betrokkenheid bij een jeugdige (0-23 jaar) kunnen tonen door een signaal af te geven. Samenwerken begint met jezelf tijdig zichtbaar maken door het afgeven van een signaal in MULTIsignaal. Met als doel vroegtijdige en onderlinge afstemming tussen professionals te vergemakkelijken, zodat zij de jongere en het gezin op tijd passende hulp, zorg of bijsturing kunnen bieden zodat de jongere gezond en veilig op kan groeien.

Soms ondervindt een leerling problemen tijdens het opgroeien en is extra ondersteuning gewenst. Hierbij kunnen verschillende organisaties betrokken zijn waaronder de onderwijsinstelling. Dan is het belangrijk dat alle betrokken organisaties dit vroegtijdig van elkaar weten en samenwerken. De ondersteuning/begeleiding aan een leerling kan dan met elkaar worden afgestemd zodat sneller de juiste hulp wordt geboden. Tijdig gebruik maken van MULTIsignaal en elkaars expertise verkleint de kans op een onvolledige analyse van de problematiek en vermindert escalaties. Daarnaast voorkomt het de inzet van dubbele trajecten en kom je altijd direct met de juiste professional in contact.

Let op! In MULTIsignaal staat *geen inhoud*. De reden voor het afgeven van een signaal in MULTIsignaal is dan ook nooit zichtbaar. “Er staat alleen **dat** je zorgen hebt, niet **wat** voor zorgen.”

Organisaties uit de volgende domeinen zijn aangesloten op MULTIsignaal: jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg, gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk & inkomen en politie en justitie. Voor de Regio Amsterdam zijn hier ook de organisaties uit de kinderopvang toegevoegd.

1.2 De verwijsindex (MULTIsignaal) in de jeugdwet

Het werken met een verwijsindex is opgenomen in de jeugdwet (artikel 7.1.2.1). In de jeugdwet is vastgelegd dat iedere gemeente een verwijsindex heeft. Deze verwijsindexen zijn onderling met elkaar verbonden door middel van een overkoepelend systeem (Landelijke Verwijsindex). Dit houdt in dat een signaal op een leerling in de ene lokale verwijsindex (zoals bijvoorbeeld MULTIsignaal) kan matchen met een signaal dat is afgegeven op dezelfde leerling in een andere lokale verwijsindex. Ook wordt op deze manier bovenregionaal gematched met broertjes en/of zusjes die elders wonen.

In de jeugdwet is het volgende doel aangegeven “het bewerkstellingen van vroegtijdige en onderlinge afstemming opdat jeugdigen tijdig passende hulp, zorg of bijsturing wordt verleend om daadwerkelijke bedreigingen van de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid te voorkomen, beperken of weg te nemen”. De verwijsindex (MULTIsignaal) is bedoeld om **preventief** en **vroegtijdig** elkaars professionele betrokkenheid kenbaar te maken bij multi-problematiek. Het gaat hierbij dus niet om een escalatie of opschalingsprincipe maar om een betrokkenheidsbeginsel.

1.3 Hoe is de beveiliging en privacy geregeld?

Bij het afgeven van een signaal in MULTIsignaal, worden persoonsgegevens in MULTIsignaal verwerkt en is privacywetgeving van toepassing, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt voor de geldende doeleinden van MULTIsignaal.

De professional heeft vanuit de aard van betrokkenheid al de beschikking over de BSN van de leerling. Dit is ook de enige informatie die de professional invoert, waarna in MULTIsignaal de afgeleide gegevens zoals naam, geboortedatum, geslacht en adres worden opgeslagen. De extra informatie betreft de professional zelf zoals bekend binnen MULTIsignaal vanuit het account en de datum waarop het signaal van betrokkenheid wordt afgegeven en de duur van betrokkenheid.

1.4 Inzage knop

De Inzage knop is vanaf eind maart 2022 beschikbaar voor alle professionals die een signaal afgeven op een jeugdige uit de gemeente Haarlem en regio Amsterdam. Ouders hebben conform AVG altijd recht op inzage en deze Inzage knop maakt dat proces eenvoudig.

Belangrijk om als professional te weten:

- De Inzage knop is alleen beschikbaar in de webapplicatie
- Bezoek <https://multisignaal.nl/inzage-knop/> voor een uitgebreide infographic
- Gebruik de Inzage knop om vooroordelen / angsten bij ouders weg te halen.
- Check altijd eerst zelf de cliënt kaart, zie de handleiding op <https://multisignaal.nl/inzage-knop/>.
- Om alvast een indruk te geven hoe de cliëntkaart eruit ziet;
- Zoals je ziet, de gegevens van de betrokken professionals worden nadrukkelijk niet getoond.
- Ons advies is om deze Inzage knop zoveel mogelijk in te zetten, zodat het voor de ouders duidelijk wordt dat jij je als professional zichtbaar maakt voor andere professionals. En mooi meegenomen, je kan meteen toestemming vragen om contact op te nemen met de reeds betrokken organisaties.

CLIËNTKAART			
			Inzage
Adam van Haarlem			
Geboortedatum	02-02-2016	Adres	Haarlemseweg 1
Geslacht	Man		1234 AB
		Gemeente	Amsterdam
Actueel betrokken organisaties			
Organisatie	Startdatum	Einddatum	
De Buurtschool	09-08-2021	09-08-2023	
Leerplicht	05-06-2021	05-06-2022	
Zorg en hulp	12-02-2022	12-02-2024	
Voorheen betrokken organisaties			
Organisatie	Startdatum	Einddatum	
GGD	02-08-2019	02-08-2021	

2. MULTIsignaal binnen het onderwijs

Alle jeugdigen verdienen het om in een kansrijke en veilige thuissituatie op te groeien tot zelfstandige mensen die hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen. Het grootste deel is in staat om dit op eigen kracht te doen. Een ander deel van deze jeugdigen heeft hierbij extra ondersteuning nodig. Het onderwijs speelt hierbij een belangrijke rol.

2.1 Waarom moet het onderwijs MULTIsignaal gebruiken?

Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk gebruik te maken van MULTIsignaal wanneer bij een leerling sprake is van meervoudige problematiek en wanneer extra ondersteuning gewenst is. Daarom wil MULTIsignaal Amsterdam dat het 'voorveld' (o.a. het wijknetwerk waaronder kinderdagverblijven, scholen, jeugdagenten en ook huisartsen, poh-ers, vallen) goed is ingericht. School speelt een centrale rol in het leven van kinderen aangezien zij geruime tijd op school doorbrengen. Bovendien is de school vaak een plaats waar problematiek als eerste gesignaleerd wordt.

Het onderwijs kan zien welke zorgfactoren er in het leven van een leerling zijn en/of er behoefte aan ondersteuning bestaat. Het gaat bij signaleren in MULTIsignaal om meervoudige problematiek of zorgfactoren, welke een grote impact kunnen hebben op het welbevinden van een leerling en een bedreiging kunnen vormen voor verdere ontwikkeling. Het gaat dus niet om alleen leerproblemen, maar vooral om een combinatie van leer- en gedragsproblemen en/of sociale problemen.

Voor de onderwijsprofessional is het belangrijk te weten of de leerling bij andere instanties bekend is. Zo kan er veel sneller worden geschakeld en heeft de onderwijsprofessional maximale informatie over wie er allemaal bij zijn of haar leerling is betrokken. Met een signaal in MULTIsignaal maak je duidelijk dat je betrokken bent bij een leerling en/of deze leerling ondersteuning biedt. Je wilt eraan bijdragen dat de zorg rondom een leerling zo optimaal mogelijk wordt georganiseerd. Een signaal in MULTIsignaal maakt het mogelijk om met alle betrokken instanties af te stemmen zodat vroegtijdig passende zorg geboden wordt, daar zijn ouders/verzorgers en leerling ook bij gebaat.

MULTIsignaal werkt zeven dagen in de week, 24 uur per dag. Informatie via MULTIsignaal is dan ook altijd beschikbaar voor de partijen die een signaal in MULTIsignaal hebben afgegeven op de desbetreffende leerling. Nieuwe signalen zijn direct zichtbaar in MULTIsignaal voor de betrokken partijen (mits zij gesignaleerd hebben op de desbetreffende leerling) en worden door middel van e-mailverkeer direct doorgegeven.

2.2 Wanneer signaleer ik in MULTIsignaal?

MULTIsignaal wordt gebruikt om vroegtijdig de zorg en/of betrokkenheid die je hebt rondom een leerling bekend te maken. Zoals expliciet opgenomen in de jeugdwet gaat het hierbij om een "voorkomen van...". Signalering in MULTIsignaal dient dan ook te gebeuren vanuit een betrokkenheidsbeginsel en niet vanuit een opschalingsgedachte. Vroegtijdige signalering is belangrijk om vroegtijdig tot samenwerking te kunnen komen en om mogelijke escalatie te voorkomen.

Binnen het onderwijs gaat het hierbij niet om betrokkenheid bij leerproblemen. Het gaat om een **combinatie** van leer- en gedragsproblemen, Gedragsproblemen die veroorzaakt worden door een achterliggende (sociale) problematiek en/of hierdoor in stand worden gehouden. Ook problemen/zorgen over de sociale context waarin een leerling zich bevindt, zonder dat deze gedragsproblemen bij de leerling veroorzaakt, is een reden om te signaleren. Wellicht ten overvloede, leerlingen met enkel leerproblemen, zonder achterliggende problematiek, worden niet gesignaleerd in MULTIsignaal. Bij leerlingen met gedragsproblemen die veroorzaakt worden door een stoornis kan een signalering overwogen worden. Als de onderwijsprofessional vanuit een zorgtraject bij deze leerling met gedragsproblemen betrokken is, dient er gesignaleerd te worden door de betrokken onderwijsprofessional.

Op pagina 11 is een stroomschema te vinden dat als leidraad kan dienen bij de afweging tot signalering. Op de pagina's 13 t/m 20 staat een overzicht van signalen die de ontwikkeling van een leerling kunnen bedreigen en dus aanleiding kunnen zijn tot MULTIsignaal signalering.

2.3 Welke onderwijsprofessional signaleert in MULTIsignaal?

Binnen het onderwijs vindt de ondersteuning aan een leerling in gezamenlijkheid plaats. Tijdens de interne afstemming in bijvoorbeeld een multidisciplinair overleg, wordt gezamenlijk de beslissing genomen welke ondersteuning een leerling nodig heeft en wie er een betrokkenheid heeft in deze ondersteuning. Deze betrokken (onderwijs)professionals zullen afzonderlijk van elkaar in MULTIsignaal signaleren.

Vanuit school zal de intern begeleider, aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling, of loopbaanbegeleider meestal al in een eerder stadium gesignaleerd hebben in MULTIsignaal aangezien zij al primair in het proces betrokken zijn bij de leerling. Daarnaast kan ook het schoolmaatschappelijk werk signaleren zowel vanuit school als vanuit een externe organisatie.

Het kan dus gebeuren dat op dezelfde leerling door verschillende onderwijsprofessionals binnen een bepaalde periode gesignaleerd wordt. Het feit dat je al op de hoogte bent van elkaars betrokkenheid ontslaat je niet van de verplichting te signaleren in MULTIsignaal. Je signaleert op basis van de eigen criteria en betrokkenheid bij de leerling. *“Je bent er van, totdat je er niet meer van bent”*. Let wel, wanneer je niet meer betrokken bent dient het signaal geïnactiveerd te worden.

2.4 De rol van ouders/verzorgers/leerling

Niet alleen de professionals maar vooral ook ouders/verzorgers en/of leerling hebben baat bij een vroegtijdige signalering in MULTIsignaal. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat een leerling of diens ouders/verzorgers met (te) veel verschillende professionals te maken krijgt en iedere keer opnieuw het verhaal moet vertellen. Trajecten kunnen meer op elkaar afgestemd zijn en tegenstrijdigheden kunnen door vroegtijdige samenwerking voorkomen worden.

- Volgens de AVG worden, bij leerlingen tot 12 jaar, alleen de ouders/verzorgers geïnformeerd over het signaal in MULTIsignaal.
- Voor leerlingen van 12 tot 16 jaar worden zowel de ouders als de leerling geïnformeerd.
- Vanaf 16 jaar wordt alleen de leerling zelf geïnformeerd. Ouders/verzorgers worden in dit geval alleen geïnformeerd over het signaal in MULTIsignaal met toestemming van de leerling.

Uitgangspunt bij het informeren is een open en transparante houding waarbij er gestreefd wordt naar samenwerking met ouders/verzorgers en/of leerling zodat de beste begeleiding en ondersteuning kan worden geboden. Behandel de ander hierbij als gelijkwaardige gesprekspartner. Deel je zorgen tijdig en wees open en eerlijk over deze zorgen. Om ouders zoveel mogelijk te betrekken, stimuleren we daarom een signaal af te geven tijdens een gesprek met de ouders/verzorgers en/of leerling. Verwijs hierbij naar aanvullend informatie, het filmpje en/of folders op de website. Te vinden op <https://multisignaal.nl/regio-amsterdam/>. Maak daarnaast gebruik van de inzage knop om zo transparant mogelijk te werken.

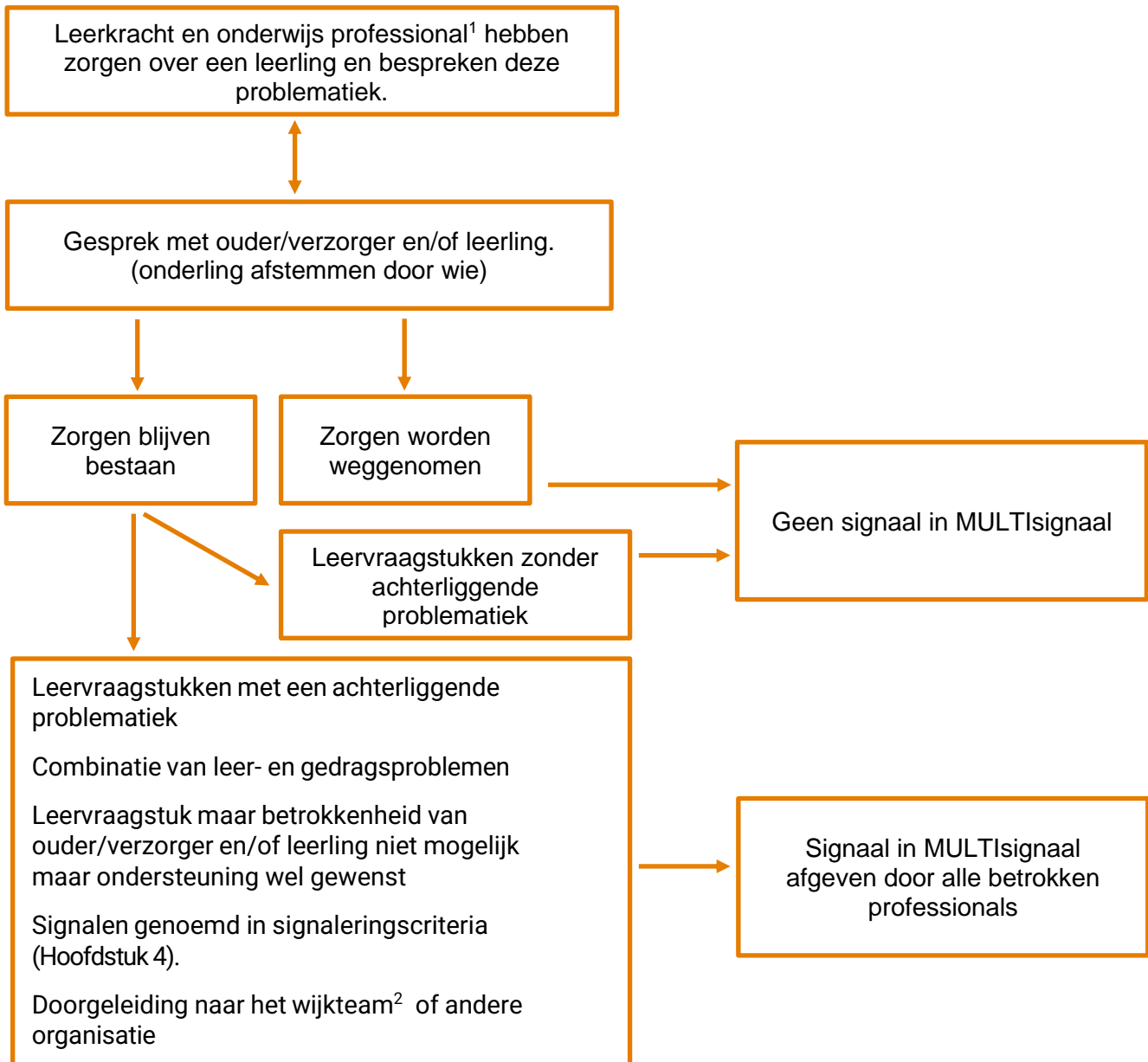
Indien het niet mogelijk is om ouders/verzorgers en/of leerling voortijdig te informeren over het af te geven signaal in MULTIsignaal mag je een signaal afgeven zonder te informeren. Dit kan van toepassing zijn als je veiligheidsrisico's ziet voor bijvoorbeeld leerling of onderwijsprofessional. Dit dien je goed vast te leggen in het eigen dossier. Zodra het mogelijk is om ouders/verzorgers of leerling alsnog te informeren over het MULTIsignaal signaal doe je dit zo snel mogelijk, voordat een andere professional de inzageknop gebruikt.

Als in MULTIsignaal na een match blijkt dat er meerdere organisaties gelijktijdig betrokken zijn bij het kind, kan er behoefte zijn bij de organisaties om te komen tot afstemming. Deze afstemming zal pas na goedkeuring van ouders/verzorgers en/of leerling plaatsvinden, omdat het kan leiden tot een inhoudelijke informatiedeling en/of intensievere inhoudelijke samenwerking. Daarnaast blijven de normaal geldende privacyreglementen van kracht die al binnen de organisaties gelden

2.5 Signalen, matches en matchregie

Binnen MULTIsignaal kennen we signalen, matches en matchregie. Voor meer informatie over deze onderwerpen adviseren we je de e-learning te volgen. Deze is te vinden in het MULTIsignaal portaal.

3. Stroomschema MULTIsignaal – Signalering binnen het onderwijs

1) Onderwijsprofessionals zoals bedoeld in deze handreiking. Hieronder vallen de professionals met signaleringsbevoegdheid in MULTISIGNAAL waaronder: intern begeleiders, aandachtfunctionarissen, studieloopbaanbegeleiders en (voor)schoolmaatschappelijk werkers.

2) Doorgeleiding naar het wijkteam gebeurt door de schoolmaatschappelijk werker.

3) Ouders/verzorger en/of leerling worden altijd geïnformeerd alvorens het afgeven van een MULTISIGNAAL signaal. Indien dit niet mogelijk is mag hiervan afgeweken worden. Leg dit vast in het eigen interne dossier. Iedere professional signaleert op basis van zijn eigen betrokkenheid. Het kan dus voorkomen dat meerdere onderwijsprofessionals gelijktijdig signaleren in MULTISIGNAAL. Het feit dat je al op de hoogte bent van elkaars betrokkenheid ontslaat je niet van de verplichting te signaleren in MULTISIGNAAL.

Bij vermoedens van huiselijk geweld/ kindermishandeling altijd een signaal in MULTISIGNAAL en ook Meldcode HG/KM hanteren. (www.werkenmetdemeldcode.nl)

4. Redenen om een signaal af te geven

Een aantal kind factoren die reden zijn om een signaal af te geven en op school zichtbaar zijn:

- Leerlingen met veelvuldig schoolverzuim.
- Leerlingen met dreigende schooluitval, schoolverwijdering of schorsing.
- Leerling wordt gepest of pest zelf.
- Leerlingen die zwerven, dak- of thuisloos zijn.

4.1 Signalen van vechtscheiding bij kinderen

Belangrijk is dat er bij vechtscheidingen meer oog is voor de kinderen. Bij kinderen die bij vechtscheidingen zijn betrokken is er sprake van geestelijke kindermishandeling. Hieronder worden de mogelijke gedragingen bij een vechtscheiding per leeftijdscategorie besproken.

Kleuter 4-6 jaar:

- Legt de schuld van de ruzies bij zichzelf;
- Boosheid wordt elders geuit;
- Vertoont regressieverschijnselen;
- Valt vooral terug op fantasie en magisch denken.

Jong basisschoolkind 6-9 jaar:

- Kind maakt zich zorgen om ouder(s), gaat ouder tevreden stellen en zich aanpassen;
- Prille identificatie met de ouder die het meest slachtoffer van de situatie is;
- Risico op parentificatie (identificatie met de ouders);
- Risico op slechte schoolprestaties als gevolg van een verstoring van het basale leerproces.

Ouder basisschool kind 9-12 jaar:

- Zoekt compensatie buiten het gezin;
- Verdriet en onbegrip omdat het ziet dat andere gezinnen nog wel intact zijn;
- Voelt zich in de steek gelaten door ouder(s);
- Ontwikkelt coping mechanismen om emotioneel overeind te blijven;
- Laag zelfbeeld;
- Moeite met aangaan van vriendschappen.

4.2 Signalen bij kinderen van 4-12 jaar

Lichamelijke signalen:

- Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden;
- Groeiachterstand;
- Fors overgewicht;
- Slecht onderhouden gebit;
- Regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen;
- Kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan;
- Oververmoeid;
- Vaak ziek;
- Ziektes herstellen slecht;
- Kind is hongerig;
- Eetstoornissen;
- Achterblijvende motoriek;
- Niet zindelijk op leeftijd dat het hoort.

Gedrag van het kind:

- Timide, depressief;
- Weinig spontaan;
- Passief, lusteloos, weinig interesse in spel;
- Apathisch, toont geen gevoelens of pijn;

- In zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld;
- Labiel;
- Erg nerveus;
- Hyperactief;
- Negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst;
- Negatief lichaamsbeeld;
- Agressief, vernielzuchtig;
- Overmatige masturbatie.

Gedrag tegenover andere kinderen:

- Agressief;
- speelt weinig met andere kinderen;
- wantrouwend;
- niet geliefd bij andere kinderen.

Gedrag tegenover ouders:

- Angstig, schrikachtig, waakzaam;
- Meegaand, volgzaam;
- Gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders.

Gedrag tegenover andere volwassenen:

- Angst om uit te kleden;
- Angst voor lichamelijk onderzoek;
- Verstijft bij lichamelijk contact;
- Angstig, schrikachtig, waakzaam;
- Meegaand, volgzaam, agressief;
- Overdreven aanhankelijk;
- Wantrouwend;
- Vermijdt oogcontact.

Overig gedrag:

- Plotselinge gedragsverandering;
- Gedraagt zich niet naar zijn leeftijd;
- Taal- en spraakstoornissen;
- Slechte leerprestaties;
- Rondhangen na school.

Gedrag van de ouder:

- Onverschillig over het welzijn van het kind;
- Laat zich regelmatig negatief uit over het kind;
- Troost het kind niet;
- Geeft aan het niet meer aan te kunnen;
- Is verslaafd;
- Is ernstig (psychisch) ziek;
- Kleedt het kind te warm of te koud aan;
- Zegt regelmatig afspraken af;
- Vergeet preventieve inenting;
- Houdt het kind vaak thuis van school;
- Heeft irreële verwachtingen van het kind;
- Zet het kind onder druk om te presteren.

Gezinssituatie:

- Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte;
- Huisvesting, financiële problemen;
- Relatieproblemen;
- Sociaal isolement;
- Alleenstaande ouder;
- Partnermishandeling;
- Gezin verhuist regelmatig;
- Slechte algehele hygiëne;
- Ouders zelf mishandeld als kind.

Lichamelijke signalen:

- Verwondingen aan geslachtsorganen;
- Vaginale infecties en afscheiding;
- Jeuk bij vagina of anus;
- Pijn in bovenbenen;
- Pijn bij lopen of zitten;
- Problemen bij plassen;
- Urineweginfecties;
- Seksueel overdraagbare aandoeningen.

Gedrag van het kind:

- Drukt benen tegen elkaar bij lopen;
- Afkeer van lichamelijk contact;
- Maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek;
- Extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik;
- Zoekt seksuele toenadering tot volwassenen.

4.4 Signalen van verwaarlozing

Als ouders niet voldoen aan de basisbehoeften van een kind, resulterend in schade of risico op schade, spreken we van verwaarlozing.

Geschat wordt dat verwaarlozing de meest voorkomende vorm van kindermishandeling is.

Er zijn twee hoofdvormen van verwaarlozing:**Lichamelijke verwaarlozing**

Bij lichamelijke verwaarlozing laten ouders langdurig na om de jeugdige in voldoende mate te voorzien van lichamelijke basisbehoeften zoals voeding, kleding, onderdak, rust, reinheid of (medische) verzorging. De ernst van lichamelijke verwaarlozing kan variëren van licht tot ernstig of zelfs fataal.

Signalen kunnen zijn:

- De jeugdige heeft verwondingen en brandwonden, voortkomend uit onvoldoende toezicht;
- De jeugdige heeft voortdurend infecties (bijvoorbeeld schimmel, luis, schurft), zonder dat ouders hier iets tegen doen;
- De jeugdige draagt inadequaate schoeisel en kleding (te klein, te koud, etc);
- De jeugdige oogt en ruikt altijd vies en onhygiënisch, vuil is aangekoekt, korsterig;
- De jeugdige heeft een groei- en ontwikkelingsachterstand ten gevolge van structurele lichamelijke en emotionele verwaarlozing;
- De ouder dient de voorgeschreven medicatie niet toe (geen therapietrouw);
- Ouder en kind verzuimen herhaaldelijk, zonder bericht, bij vervolgafspraken of controles
- De ouder neemt structureel niet deel aan preventieve programma's zoals de JGZ voorzieningen;
- Ouders weigeren medische diagnostiek en hulp in te schakelen wanneer nodig;
- De jeugdige verzuimt veel van school.

Psychische of emotionele verwaarlozing

Bij psychische of emotionele verwaarlozing schieten de ouders regelmatig tekort in het geven van positieve aandacht aan de jeugdige. Ouders die hun kind psychisch of emotioneel verwaarlozen, negeren structureel de basale behoeften van de jeugdige aan liefde, warmte, geborgenheid en steun. Hieronder staan de mogelijke symptomen van emotionele verwaarlozing per leeftijdscategorie weergegeven.

0-7 jaar:

- Onveilige, vermijdende of gedesorganiseerde gehechtheidsrelatie;
- Extreem aanhankelijk of juist afwezigheid van aanhankelijk gedrag;
- Spraak- / taalontwikkelingsproblemen;
- Impulsiviteit, destructiviteit, gebrekkige rem op emoties;
- Veel conflicten; agressief, opstandig gedrag;
- Problemen met het onderscheiden van emoties;
- Verstoorde regulatie van emoties;
- Anderen worden niet als hulpbron gezien.

7 jaar en ouder:

- Onvoldoende in staat om zich in anderen in te leven;
- Slechte kwaliteit van vriendschapsrelaties;
- Veel pesten en treiteren;
- Angst, ongelukkig-zijn, depressie en laag eigenwaarde;
- Neiging om te liegen en regels te overtreden;
- Gedragsproblemen, zoals oppositioneel gedrag, agressie, antisociaal gedrag, drugs misbruik;
- Risicovol gedrag vertonen, onverschillig;
- Gebrek aan geweten.

4.5 Signalen van kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen:

- Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader. Sommige kinderen, met name jongens, kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan;
- Opstandigheid;
- Angst, depressie;
- Negatief zelfbeeld;
- Passiviteit en teruggetrokkenheid, verlegenheid;
- Zichzelf beschuldigen;
- Suïcidaliteit.

Problemen in sociaal gedrag en competentie:

- Wantrouwen ten aanzien van de omgeving;
- Gebrek aan sociale vaardigheden;
- Sociaal isolement;
- Proberen thuissituatie geheim te houden en ondertussen proberen aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten (zonder ze mee naar huis te nemen).

5. Contactgegevens MULTIsignaal

Website: <https://multisignaal.nl/regio-amsterdam/>

E-mail: multisignaal@amsterdam.nl

6. Bijlagen

6.1 Voorbeeld tekst schoolgids/website school

MULTIsignaal

De.....(naam van de school) is net als alle andere scholen in de regio Amsterdam aangesloten op MULTIsignaal. MULTIsignaal is een digitaal contactstelsel. Hierin geven professionals aan dat zij betrokken zijn bij uw kind.

Soms heeft een kind of jongere ondersteuning nodig tijdens het opgroeien. Dan kan het gebeuren dat meerdere professionals tegelijkertijd bij uw kind betrokken zijn of ondersteuning bieden. Het is belangrijk dat deze professionals dit zo snel mogelijk van elkaar weten, zodat er snel samengewerkt kan worden. Via MULTIsignaal maken organisaties hun betrokkenheid bij een kind kenbaar.

Als school vinden wij het belangrijk om met deze instanties samen te werken en samen met deze professionals en u in gesprek te gaan over de meest passende zorg en de rol die school hierin kan spelen. Om deze samenwerking te bevorderen zullen wij onze betrokkenheid bij leerlingen, waar we zorgen over hebben of extra ondersteuning aan bieden, in MULTIsignaal kenbaar maken.

MULTIsignaal is geen openbaar systeem en is alleen inzichtelijk voor de organisaties die aangesloten zijn op MULTIsignaal én hun betrokkenheid op de leerling in MULTIsignaal kenbaar hebben gemaakt. MULTIsignaal is goed beveiligd. Dit moet volgens de Algemene Verordening Gegevens-bescherming (AVG).

Kijk voor meer informatie op <https://multisignaal.nl/regio-amsterdam/>

De noodzaak van samenwerken en handelen

